

Г. М. Кулина,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу,
Західноукраїнський національний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7035-315X>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.7.186

ESG-ФАКТОРИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВИКА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

H. Kulyna,
PhD in Economics, Assistant Professor,
Assistant Professor of the Department of Financial technologies and banking business, West Ukrainian National University

ESG FACTORS IN ENSURING THE FINANCIAL RESILIENCE OF THE INSURER: EUROPEAN EXPERIENCE AND PROSPECTS FOR UKRAINE

У статті досліджено механізми впливу ESG-факторів на фінансову стійкість страхових компаній в умовах переходу до кліматично нейтральної економіки. Доведено, що нефінансові чинники нині відіграють важливу роль у зміцненні інституційної довіри та репутації страховика, удосконаленні системи його ризик-менеджменту. З'ясовано, що ESG-ризик є зовнішніми чинниками, які підсилюють традиційні фінансові ризики (кредитний, ринковий, операційний та страховий). Проаналізовано ESG-ризик та канали їхньої трансмісії у систему фінансової стійкості страховика. Аргументовано важливість врахування ESG-факторів у системі оцінки фінансової стійкості страхових організацій, що підтверджується методологіями провідних рейтингових агентств і численними емпіричними дослідженнями. Розглянуто ключові зміни у системі пруденційного нагляду за страховими компаніями, зумовлені схваленням Спільних настанов щодо стрес-тестування ESG-ризиків (Joint Guidelines JC 2025 78). Відповідно до зазначених настанов, запроваджується обов'язкове стрес-тестування ESG-ризиків на основі єдиних технічних засад. У роботі представлено порівняльну характеристику часових горизонтів стрес-тестування ESG-ризиків у трьох вимірах (коротко-, середньо- та довгостроковому), а також розкрито етапи його реалізації за підходом "знизу вгору".

Обґрунтовано, що в умовах євроінтеграції вітчизняним страховикам необхідно адаптуватися до європейських регуляторних норм, у т. ч. і настанови JC 2025 78. У цьому контексті запропоновано низку стратегічних заходів, до яких віднесено: впровадження процедур DNSH-верифікації інвестиційних об'єктів; адаптацію моделей стрес-тестування до багаторівневих часових горизонтів; перегляд стратегій управління капіталом; модернізацію процесу регулювання збитків; інвестування у фінтех та управлінську дисципліну. У підсумку це дозволить страховикам трансформувати високий рівень інституційної довіри у стійку конкурентну перевагу, забезпечивши повноправну інтеграцію у нову архітектуру глобальних фінансових ринків.

The article explores the mechanisms of ESG factors impact on the financial stability of insurance companies during the transition to a climate-neutral economy. It is demonstrated that non-financial factors currently play a vital role in strengthening the institutional trust and reputation of an insurance company, as well as enhancing its risk management system. It is established that ESG risks act as external drivers that amplify traditional financial risks, specifically credit, market, operational, and insurance risks. The study analyzes ESG risks and their transmission channels into the financial stability framework of an insurer. The importance of integrating ESG factors into the financial stability assessment system of insurance organizations is argued, supported by the methodologies of leading credit rating agencies and extensive empirical research.

The article examines key changes in the prudential supervision system for insurance companies resulting from the adoption of the Joint Guidelines on ESG risk stress testing (Joint Guidelines JC 2025 78). In accordance with these guidelines, mandatory ESG risk stress testing is being introduced based on uniform technical

principles. The study provides a comparative analysis of the time horizons for ESG risk stress testing across three dimensions short-, medium-, and long-term and outlines the stages of its implementation using a bottom-up approach.

It is substantiated that, in the context of European integration, domestic insurers must adapt to European regulatory standards, including the JC 2025 78 guidelines. In this regard, a series of strategic measures are proposed, including: implementing DNSH (Do No Significant Harm) verification procedures for investment objects; adapting stress-testing models to multi-level time horizons; revising capital management strategies; modernizing the claims settlement process; and investing in FinTech and managerial discipline. Ultimately, this will enable insurers to transform high levels of institutional trust into a sustainable competitive advantage, ensuring full integration into the new architecture of global financial markets.

Ключові слова: ESG-фактори, страхова компанія, фінансова стійкість, пруденційний нагляд, стрес-тестування, платоспроможність, кліматично нейтральна економіка.

Key words: ESG factors, insurance company, financial resilience, prudential supervision, stress testing, solvency, climate-neutral economy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Формування глобальної парадигми кліматично нейтральної економіки зумовлює об'єктивну необхідність перегляду концептуальних підходів до оцінки стійкості фінансових установ. Цей процес, що відбувається під впливом енергопереходу та імплементації принципів ESG, веде до переосмислення традиційних моделей їхнього пруденційного нагляду.

Пріоритетного значення такі трансформації набувають саме для страхового сектору, де інтеграція екологічних, соціальних та управлінських ризиків у систему стрес-тестування стає ключовою умовою збереження довгострокової фінансової стійкості страхових компаній. Взаємозв'язок між параметрами сталого розвитку та стабільністю страховика виявляється у перетворенні нефінансових чинників (кліматичних, соціальних, управлінських) у прямі економічні результати. Урахування зазначених ESG-факторів при прийнятті стратегічних рішень дозволяє не лише запобігти знеціненню активів, а й забезпечити прогнозованість грошових потоків. Це перетворює ESG-параметри з елемента корпоративної етики на обов'язковий пруденційний інструмент підтримки платоспроможності страховика відповідно до вимог Директиви Solvency II.

Підтвердженням такої зміни парадигми є позиція М. Житара, який зазначає, що вивчення ESG-трендів має на меті "виявити основні виклики та можливості, які виникають при їх впровадженні, а також запропонувати шляхи для більш ефективного інтегрування стійких практик у фінансові процеси" [1, с. 86]. Теза автора набуває особливого значення у світлі прийняття європейськими наглядовими органами Спільних настанов щодо стрес-тестування ESG (Joint Guidelines JC 2025 78) від 8 січня 2026 року [2]. Зазначений документ формує єдину технічну базу для національних регуляторів, впроваджуючи ESG-ризик в інструментарій наглядового стрес-тестування. Це дозволяє комплексно оцінювати стійкість фінансових інститутів ЄС в умовах наростання кліматичних загроз.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика сталого розвитку та трансформації фінансового сектору на засадах ESG перебуває у центрі уваги багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців та практиків. Теоретичні основи управління нефінансовими ризиками, управлінські аспекти впровадження принципів сталого розвитку, галузева специфіка застосування ESG-рейтингів, а також питання забезпечення фінансової надійності страхових компаній у контексті сучасних екологічних і соціальних викликів висвітлено у працях таких вчених, як: Б. Ак'їн-Аркох [4], В. Бігдаш [3], І. Біндеа [7], С. Брессан [9], О. Будякова [11], Х. Вільєгас [8], Л. Вітлінг [7], Е. Ендрі [10], М. Житар [1], Л. Ішук [6], Д. Конченко [11], [8], І. Морено [8], Л. Перес-Калеро [8], В. Поліщук [6], П. Хіральдес-Пуїг [8], Ю. Чередніченко [3], М. Фірдаус [10] та інших. Разом з тим, стрімка динаміка оновлення європейського регуляторного поля, зокрема схвалення Спільних настанов (Joint Guidelines JC 2025 78) щодо стрес-тестування ESG-ризиків, зумовлює необхідність глибшого аналізу прикладних аспектів їх впровадження. Попри наявність ґрунтовних напрацювань, залишається недостатньо вивченим механізм прямого впливу нових наглядових та управлінських вимог на систему фінансової стійкості страховика. Потребує деталізації питання про те, як саме довгострокові екологічні сценарії мають корелюватися з пруденційними вимогами до капіталу в умовах перехідного періоду та специфічних викликів повоєнного відновлення України.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є обґрунтування ролі ESG-факторів у забезпеченні фінансової стійкості страховика на основі аналізу новітніх вимог і рекомендацій ЄС щодо пруденційного стрес-тестування, а також визначення стратегічних перспектив імплементації цих підходів для зміцнення платоспроможності страхових компаній в Україні за умов євроінтеграції.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сучасна парадигма управління фінансовою надійністю та стійкістю страховика виходить за межі суто

кількісних показників. Як зазначають Ю. В. Чередніченко та В. Д. Бігдаш, фінансова надійність сьогодні інтегрує в собі ознаки "інституційної довіри, технологічної адаптивності та інноваційної спроможності" [3, с. 213]. На думку вчених, особливу роль у цьому контексті відіграють репутаційна стабільність, прозорість звітності та рівень довіри клієнтів, що формують нефінансову основу стійкості — "брендову капіталізацію довіри", яка підсилює здатність компанії протистояти кризовим явищам [3, с. 214]. Спроможність страховика трансформувати ці нефінансові заходи у конкретний фінансовий результат стає ключовою конкурентною перевагою. У цьому контексті врахування ESG-факторів у бізнес-моделі не лише забезпечує довгострокову стійкість, а й виступає превентивним механізмом уникнення широкого спектру ризиків [1, с. 88]. Належне управління екологічними та соціальними питаннями підвищує акціонерну вартість компанії через краще передбачення регуляторних змін та вихід на нові ринки. На думку Б. Ак'їна-Архоха, системне врахування зазначених чинників забезпечує низку конкурентних переваг, зокрема [4]:

- 1) зміцнення репутаційного капіталу та інституційної довіри з боку страховальників, інвесторів, регуляторних органів і партнерів;
- 2) удосконалення оцінки та мінімізацію ризиків, пов'язаних із кліматом, соціальною напруженістю та комплаєнс-ризиками (ризиками недотримання нормативних вимог);
- 3) стимулювання продуктивних інновацій та стратегічного масштабування діяльності для задоволення динамічних суспільних потреб у страховому захисті;
- 4) формування відповідальної корпоративної культури, що базується на принципах етичної поведінки, інклюзивності та сталого розвитку;

5) розширення бізнес-можливостей через залучення інвесторів і партнерів, які пріоритезують ESG-результативність страховика;

6) підвищення операційної ефективності та зміцнення загальної фінансової стійкості до зовнішніх викликів;

7) освоєння інклюзивних сегментів ринку та реалізацію стратегій соціально-економічного впливу.

Отже, імплементація ESG-параметрів забезпечує страховику комплексний ефект — від зміцнення інституційної довіри та репутації до вдосконалення системи ризик-менеджменту. Орієнтація на ці чинники стимулює розробку інноваційних продуктів, зокрема у сфері мікрострахування, що дозволяє компаніям охопити раніше незадоволений попит серед дрібних агровиробників та самозайнятих осіб у кліматично вразливих регіонах. Завдяки такому підходу соціальна відповідальність трансформується у стратегічний інструмент бізнес-зростання. Пропонуючи доступні рішення для нових сегментів, страховики не лише сприяють фінансовій інклюзії, а й забезпечують ефективну диверсифікацію власного портфеля.

Водночас реалізація такого стратегічного потенціалу потребує чіткої методології поєднання нефінансових ESG-факторів із традиційними фінансовими ризиками. Як підкреслюють європейські наглядові органи (ESAs), ESG-ризиків не слід розглядати як окрему категорію ризиків. Адже вони виступають зовнішніми чинниками, що посилюють уже відомі, зокрема кредитний, ринковий, операційний та страховий ризики [5]. Для розуміння механізму впливу цих факторів на фінансову стійкість страховика доцільно виділити основні канали трансмісії екологічного (Е) ризику, як найбільш зрілої компоненти з-поміж трьох складових ESG, через які нефінансові екологічні чинники трансформуються у конкретні фінансові втрати (рис. 1).

Рис. 1. Чинники екологічних ризиків та канали їхньої трансмісії у систему фінансової стійкості страховика

Джерело: сформовано на основі [2; 5; 6, с. 384].

На відміну від традиційного пруденційного аналізу, зосередженого на оцінці внутрішніх фінансових показників, запропонована на рис. 1 структурно-логічна модель акцентує увагу на ролі ESG-факторів як зовнішніх драйверів, здатних одночасно активувати кілька каналів трансмісії ризику. Такий підхід дозволяє врахувати кумулятивний ефект, оскільки в той час як через актив-канал реалізуються перехідні ризики, що призводить до раптового знецінення вуглецевоємних активів, фізичні ризики чинять одночасний дестабілізуючий вплив на показники платоспроможності через пасив-канал, зумовлюючи різке зростання обсягів страхових виплат. Саме ця взаємообумовленість розкриває механізм інтеграції екологічного ризику в загальну систему ризиків страховика. Це підтверджує посилення кореляції між інвестиційними втратами та динамікою страхових зобов'язань, що свідчить про їхню синергетичну дію на капітал компанії.

Окрім екологічної складової, не менш важливими для фінансової стійкості страховика є соціальні (S) та управлінські (G) ризики, які діють через ідентичні канали трансмісії. Зокрема, соціальні ризики (порушення прав працівників, конфлікти з місцевими громадами) активують пасив-канал через механізм "соціальної інфляції". Це зумовлює не лише зростання частоти страхових випадків, а й кумулятивне підвищення середнього розміру відшкодувань (через зміну судової практики та суспільних очікувань щодо обсягів соціального захисту та відповідальності бізнесу), особливо за лініями бізнесу зі страхування відповідальності. Водночас, через актив-канал соціальна напруженість у регіонах діяльності емітентів призводить до волатильності їхньої ринкової вартості та зниження кредитного рейтингу. Це погіршує якість активів, призначених для покриття технічних резервів, посилюючи ризики дефолту та створюючи пряму загрозу показникам платоспроможності страховика.

Управлінські ризики (недостатня прозорість, відсутність антикорупційного комплаєнсу, слабкий внутрішній контроль) мають найбільш прямий вплив на актив-канал. Корупційні скандали або маніпуляції зі звітністю емітентів провокують раптове знецінення інструментів інвестування, що призводить до скорочення власного капіталу страховика через ринкову переоцінку портфеля. В межах пасив-каналу низька якість корпоративного управління страхувальників (корпоративних клієнтів) суттєво підвищує ймовірність реалізації морального ризику, випадків шахрайства та помилок менеджменту. Це зумовлює зростання збитковості та вимагає від страховика формування додаткових технічних резервів для покриття підвищених зобов'язань. Як наслідок, створюється кумулятивний тиск на показник платоспроможності через необхідність утримання більшого обсягу регулятивного капіталу при одночасному погіршенні якості активів, що його покривають.

Відтак, на основі вищевикладеного можна відзначити, що екологічні, соціальні та управлінські чинники не є ізольованими, а виступають каталізаторами фінансових втрат, посилюючи кореляцію між якістю активів та обсягом страхових зобов'язань страховика.

Важливість врахування ESG-факторів у систему оцінки фінансової стійкості страхових організацій підтверджується методологіями провідних рейтингових агентств. Зокрема, у системі S&P Global Sustainable 1 уп-

равлінській компоненті (G) відводиться найбільша питома вага — 44%, а соціальній (S) — 36%, що підкреслює їхній визначальний вплив на підсумкову оцінку фінансової стійкості страховика [7]. Більше того, емпіричні дослідження, проведені колективом іспанських вчених П. Хіральдес-Пуїг, І. Морено, Л. Перес-Калеро та Х. Г. Вільєгасом, вказують на пряму кореляцію між суперечками, пов'язаними із ESG (controversies), та ризиком неплатоспроможності (insolvency risk) [8]. Це доводить, що загрози, спричинені соціальними чи управлінськими прорахунками, здатні трансформуватися у реальні фінансові збитки, підриваючи інвестиційну привабливість та ринкову позицію страхової компанії в очах стейкхолдерів. Тому такі суперечки стають критичними детермінантами зростання ризику неплатоспроможності.

Окрім мінімізації ризиків неплатоспроможності, висока якість ESG-профілю сприяє оптимізації операційної діяльності. Як доводить С. Брессан, покращення показників за компонентами E, S та G зумовлює суттєве зниження витрат на андеррайтинг, операційних витрат, а також витрат на позики (обслуговування боргу) [9]. Це свідчить про те, що високий ESG-профіль страховика, зокрема його управлінська складова (G), безпосередньо корелює з його здатністю оптимізувати вартість залученого капіталу, підтримуючи вищий рівень рентабельності.

Вагомим доповненням до обґрунтування важливості врахування ESG-факторів у системі нагляду є результати наукових доробок М. Фірдауса та Е. Ендрі, які акцентують увагу на зниженні ймовірності фінансової скрути страховика [10, с. 520]. Автори встановили, що високий рівень відповідності ESG-стандартам дозволяє страховим компаніям ефективніше нівелювати ризики фінансової скрути (financial distress), які виникають через надмірне зростання страхових виплат та дефіцит ліквідності. Це підтверджує, що високий ESG-профіль докорінно змінює систему управління ризиками. Зі звичайного інструменту підтримки репутації він перетворюється на дієвий механізм фінансової стійкості. У такій моделі ESG-показники працюють як внутрішній запобіжник, підтримуючи стабільність бізнес-моделі навіть у періоди кліматичних шоків чи гострих соціальних змін, коли обсяги страхових виплат стрімко зростають.

Отже, врахування ESG-факторів у системі ризик-менеджменту перестає бути суто декларативною вимогою, перетворюючись на необхідний інструмент забезпечення платоспроможності та стратегічної життєздатності бізнес-моделі страховика в умовах довгострокових глобальних трансформацій.

Концептуальний підхід до аналізу каналів трансмісії ESG-ризиків отримав практичне втілення у сучасних стандартах пруденційного нагляду. Ключовими із них стали схвалені 8 січня 2026 року Спільні настанови щодо стрес-тестування ESG-ризиків (Joint Guidelines JC 2025 78). Впровадження цього документу Європейськими наглядовими органами (EBA, EIOPA та ESMA) стало важливим етапом удосконалення регулювання з часів Solvency II. Фактично відбувся перехід від декларативного визнання сталого розвитку до обов'язкового інтегрування ESG-параметрів у розрахунки капіталу платоспроможності, що є критично важливим для забезпечення фінансової стійкості стра-

Таблиця 1. Порівняльна характеристика часових горизонтів стрес-тестування ESG-ризиків

Характеристика	Коротко- та середньостроковий горизонт	Середньо- та довгостроковий горизонт
Основна мета	Оцінка достатності капіталу та ліквідності (платоспроможність)	Оцінка життєздатності бізнес-моделі та стратегічної стійкості
Часовий вимір	Від 3 до 5 років	10 років і більше
Припущення щодо балансу	Статичний баланс (експозиції залишаються незмінними)	Динамічний баланс (дозволяється моделювання стратегічних змін)
Фокус на даних	Раптові переоцінки активів, гострі фізичні ризики (стихійні лиха)	Поступові зміни політики, хронічні кліматичні зміни
Регуляторний зв'язок	Вимоги до капіталу (Pillar 2)	Стратегічне планування та плани переходу (transition plans)

Джерело: сформовано на основі [2; 5].

ховиків в умовах глобальної нестабільності. Відповідно до зазначених настанов запроваджуються єдині технічні засади (від стандартизованих кліматичних сценаріїв до багаторівневих часових горизонтів) для національних компетентних органів (NCAs), що дозволяє інтегрувати ESG-ризики до наглядових стрес-тестів. Визначальною особливістю нової методології є впровадження багаторівневого підходу, що базується на розмежуванні часових горизонтів оцінювання. На відміну від традиційних сценаріїв, які обмежуються коротким періодом (1—3 роки), нові вимоги передбачають моделювання стійкості у трьох вимірах — коротко-, середньо- та довгостроковому (табл. 1).

Зазначений підхід дозволяє ідентифікувати не лише миттєві шоки ліквідності (як-от різка переоцінка вуглецевоємних активів внаслідок регуляторних змін або раптове зростання страхових виплат через екстремальні кліматичні явища), а й приховану вразливість бізнес-моделі страховика до тривалих процесів енергопереходу та кумулятивних соціальних змін.

Застосування наведеної вище сегментації дозволяє страховику деталізувати канали трансмісії нефінансових ризиків (див. рис. 1) у часі. Зокрема, у короткостроковому періоді основна увага приділяється верифікації активів за принципом "не заподіяти значної шкоди" (Do No Significant Harm — DNSH), що дає змогу виявити "коричневі" позиції, вразливі до негайного знецінення внаслідок реалізації перехідних ризиків (актив-канал).

У довгостроковій перспективі акцент моделювання зміщується в бік кумулятивного впливу соціальних та кліматичних чинників на стан технічних резервів і динаміку страхових виплат (пасив-канал). Такий підхід забезпечує трансформацію ролі ESG-факторів від інструментів формального звітування до базису стратегічного управління фінансовою стійкістю страхової компанії в умовах глобальної невизначеності.

Практичне втілення цієї методології в діяльність страховика має відбуватися поетапно. На **рис. 2** представлено алгоритм реалізації стрес-тестування ESG-ризиків, що базується на підході "знизу вгору" (bottom-

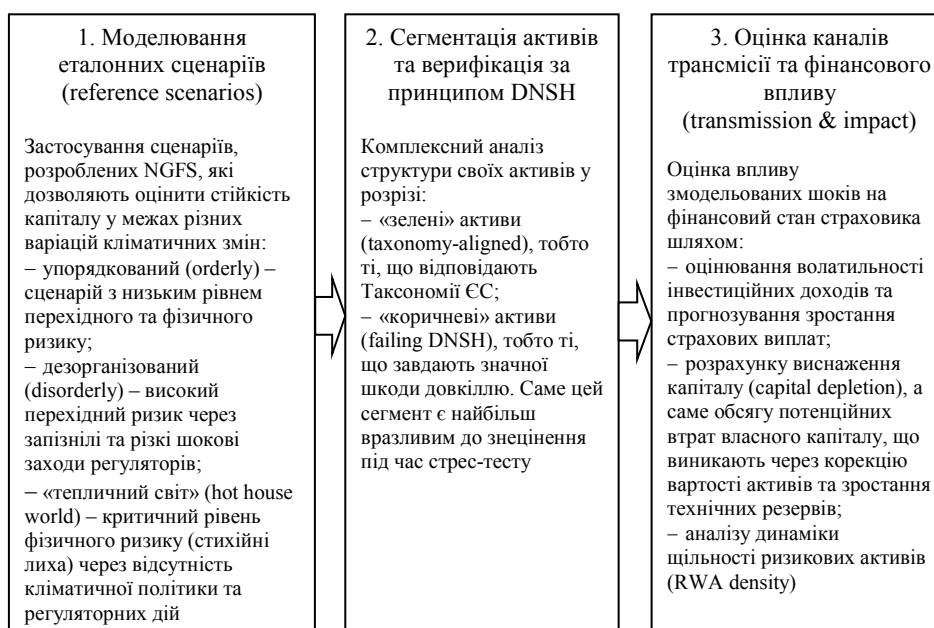

Рис. 2. Етапи реалізації стрес-тестування ESG-ризиків згідно з вимогами європейських наглядових органів (за підходом "знизу вгору")

Джерело: сформовано на основі [2; 5].

ур) та відповідає новітнім настановам європейських наглядових органів.

Впровадження таких жорстких вимог до стрес-тестування ESG-ризиків у європейському просторі створює безпосередні виклики для українського страхового ринку в межах процесу євроінтеграції. Адаптація вітчизняних страховиків до рекомендацій JC 2025 78 вимагатиме не лише перегляду інвестиційних декларацій (актив-канал), а й глибокої модернізації систем андеррайтингу (пасив-канал).

Це зумовлює перехід від моделі компенсації наслідків до стратегії завчасного моделювання ризиків, де оцінка ESG-факторів стає невід'ємною частиною аналізу платоспроможності компанії. Використання зазначеного структурованого підходу забезпечує можливість не просто формально виконати вимоги регулятора, а реально ідентифікувати "слабкі місця" у балансі. Зокрема, ідентифікація активів, що порушують принцип DNSH, стає випереджаючим індикатором перехідних ризиків. Це дозволяє менеджменту заздалегідь реструктуризувати інвестиційний портфель, мінімізуючи частку "коричневих" активів, вразливих до різкого знецінення внаслідок посилення екологічних стандартів та зміни споживчих переваг.

Така превентивна адаптація інвестиційної стратегії не лише зміцнює запас платоспроможності, а й створює підґрунтя для покращення операційної ефективності. Обґрунтованість такого підходу підтверджується тезою О. Будякової та В. Конченко, які підкреслюють, що питання ESG стали критично важливими через їх відчутний вплив на загальну результативність діяльності та прибутковість інвестицій [11, с. 6].

Таким чином, запровадження жорстких вимог до стрес-тестування ESG-ризиків (зокрема згідно з настановами JC 2025 78) трансформує роль нефінансових показників. Вони перетворюються з елементів маркетингу на визначальні чинники фінансової стійкості страховика в умовах глобальної нестабільності.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Узагальнення результатів дослідження дозволяє констатувати, що формування кліматично нейтральної економіки зумовлює докорінну зміну підходів до пруденційного нагляду за фінансовими установами. Встановлено, що ключову роль у цьому процесі відіграють ESG-фактори, які трансформувалися в обов'язковий параметр стрес-тестування фінансової стійкості страховика до екологічних, соціальних та управлінських ризиків. Доведено, що стрес-тестування ESG-ризиків згідно нових схвалених Спільних настанов європейськими наглядовими органами дозволяє оцінити здатність компанії зберігати платоспроможність під тиском одночасного впливу кліматичних шоків (актив-канал) та соціальної інфляції (пасив-канал). Представлена модель каналів трансмісії зазначених ризиків допомагає виявити приховані вразливості в балансі, зумовлені нефінансовими чинниками. У цьому контексті якісний ESG-профіль стає внутрішнім запобіжником, який захищає компанію від фінансової скрути завдяки завчасному моделюванню негативних сценаріїв на різних часових горизонтах.

Доведено, що критичною умовою життєздатності ESG-стратегії страховика є подолання розриву в даних та запобігання ризикам грінвошингу. Це вимагає від менеджменту переходу до управління на основі реальних цифрових індикаторів впливу, а не декларативних звітів.

Реалізація такого підходу вимагає від вітчизняних страховиків здійснення низки стратегічних заходів:

- впровадження процедур DNSH-верифікації інвестиційних об'єктів для запобігання ризикам "заблокованих" (stranded) активів;

- адаптації моделей стрес-тестування до багатовікових часових горизонтів (коротко-, середньо- та довгострокових), що дозволить врахувати як миттєві кліматичні шоки, так і поступові соціальні трансформації;

- перегляду стратегій управління капіталом, де ESG-чинники виступають детермінантами кредитної якості та інвестиційної привабливості компанії;

- модернізації процесу врегулювання збитків, оскільки впровадження ESG-критеріїв перетворює виплату страхових відшкодувань на більш прозорий та підзвітний процес, орієнтований на інтереси всіх зацікавлених сторін. Проте це вимагає значних інвестицій в IT-системи та управлінської дисципліни для уникнення операційної неефективності.

Врахування ESG-факторів є не лише вимогою євроінтеграції, а й стратегічним інструментом залучення міжнародного капіталу для повосенної відбудови України. Створення прозорого ESG-профілю дозволить вітчизняним страховикам зміцнити "капіталізацію довіри" та забезпечити високу конкурентоспроможність у новій архітектурі глобальної кліматично нейтральної економіки.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі полягають у дослідженні можливостей застосування фінансових технологій для динамічного скорингу ESG-ризиків та їхнього впливу на страхові тарифи. Окремої уваги потребує деталізація алгоритмів стрес-тестування з урахуванням специфіки воєнних та екологічних збитків у межах вимог Solvency II, а також розробка страхових продуктів, що відповідають принципам сталого відновлення України та стандартам DNSH.

Література:

1. Житар М. О. ESG тренди у фінансовій діяльності компаній: ключові напрямки та рекомендації. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2024. № 2 (14). С. 86—94. URL: <https://journal.eae-com.ua/index.php/journal/article/view/308/250>
2. Final report on Joint Guidelines to ensure that consistency, long-term considerations and common standards for assessment methodologies are integrated into the stress testing of environmental, social and governance risks pursuant to Article 100(4) of Directive 2013/36/EU and Article 304c(3) of Directive 2009/138/EC. URL: <https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2026-01/60ba0389-2d7a-46b7-96e8-9072c481d8ce/EIOPA-BoS-25-602%20-%20ESAs%20Final%20Report%20-%20Joint%20Guidelines%20on%20ESG%20Stress%20Testing.pdf>
3. Чередніченко Ю. В., Бігдаш В. Д. Механізми забезпечення фінансової надійності страхових компаній в Україні: виклики регуляторної конвергенції. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 2 (272). С. 211—216.

4. Akyin-Arkoh B. Assessing the impact of ESG regulations on the insurance industry. URL: <https://thebftonline.com/2026/01/27/assessing-the-impact-of-esg-regulations-on-the-insurance-industry/>

5. Technical Framework for Supervisory Convergence: The ESAs Joint Guidelines on ESG Stress Testing. URL: <https://generationimpact.global/news/esas-esg-stress-testing-guidelines/>

6. Ishchuk L., Polishchuk V. Integration of international eco-financing mechanisms into the insurance management system in the context of ESG and sustainable development. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 3 (54). С. 381—388. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-54-58>

7. Bindea I., Witting L. ESG ratings in the context of health insurance and health topics in the European market. URL: <https://www.milliman.com/en/insight/esg-ratings-health-insurance-health-topics-european-market>

8. Giraldez-Puig P., Moreno I., Perez-Calero L., Guerrero Villegas J. ESG controversies and insolvency risk: evidence from the insurance industry. *Management Decision*. 2025. Vol. 63. No. 2. P. 610—639. DOI: <https://doi.org/10.1108/MD-10-2023-2002>

9. Bressan S. Environmental, Social, and Governance and expenses of insurance companies. *Journal of Finance and Investment Analysis*. 2025. Vol. 14. No. 3. P. 1—17. DOI: <https://doi.org/10.47260/jfia/1431>

10. Firdaus M., Endri E. The Impact of Financial Factors on Financial Distress in Life Insurance Companies: The Moderating Role of ESG. *International Journal of Economics and Financial Issues*. 2025. 15 (6). P. 514-522. DOI: <https://doi.org/10.32479/ijefi.21387>

11. Будякова О. Ю., Конченко Д. Р. Сучасні тенденції визначення принципів ESG у корпоративному сталому розвитку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: "Економіка і менеджмент"*. 2024. Вип. 60. С. 4—11. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-2675/2024-60-1>

References:

1. Zhytar, M.O. (2024), "ESG trends in financial activities of companies: key directions and recommendations", *European scientific journal of Economic and Financial innovation*, vol. 2 (14), pp. 86—94, available at: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/308/250> (Accessed 02 March 2026).

2. European Banking Authority (2026), "Final report on Joint Guidelines to ensure that consistency, long-term considerations and common standards for assessment methodologies are integrated into the stress testing of environmental, social and governance risks pursuant to Article 100 (4) of Directive 2013/36/EU and Article 304c(3) of Directive 2009/138/EC", available at: <https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2026-01/60ba0389-2d7a-46b7-96e8-9072c481d8ce/EIOPA-BoS-25-602%20-%20ESAs%20Final%20Report%20-%20Joint%20Guidelines%20on%20ESG%20Stress%20Testing.pdf> (Accessed 02 March 2026).

3. Cherednichenko, Yu.V. and Bihdash, V.D. (2024), "Mechanisms of ensuring financial reliability of insurance companies in Ukraine: challing regulatory convergence", *Aktualni problemy ekonomiky*, vol. 2 (272), pp. 211—216.

4. Akyin-Arkoh, B. (2026), "Assessing the impact of ESG regulations on the insurance industry", available at: <https://thebftonline.com/2026/01/27/assessing-the-impact-of-esg-regulations-on-the-insurance-industry/> (Accessed 04 March 2026).

5. Generation Impact Global (2026), "Technical Framework for Supervisory Convergence: The ESAs Joint Guidelines on ESG Stress Testing", available at: <https://generationimpact.global/news/esas-esg-stress-testing-guidelines/> (Accessed 04 March 2026).

6. Ishchuk, L. and Polishchuk, V. (2025), "Integration of international eco-financing mechanisms into the insurance management system in the context of ESG and sustainable development", *Stalyi rozvytok ekonomiky*, vol. 3 (54), pp. 381—388.

7. Bindea, I. and Witting, L. (2023), "ESG ratings in the context of health insurance and health topics in the European market", available at: <https://www.milliman.com/en/insight/esg-ratings-health-insurance-health-topics-european-market> (Accessed 05 March 2026).

8. Giraldez-Puig, P., Moreno, I., Perez-Calero, L. and Guerrero Villegas, J. (2025), "ESG controversies and insolvency risk: evidence from the insurance industry", *Management Decision*, vol. 63, no. 2, pp. 610—639.

9. Bressan, S. (2025), "Environmental, Social, and Governance and expenses of insurance companies", *Journal of Finance and Investment Analysis*, vol. 14, no. 3, pp. 31—45.

10. Firdaus, M. and Endri, E. (2025), "The Impact of Financial Factors on Financial Distress in Life Insurance Companies: The Moderating Role of ESG", *International Journal of Economics and Financial Issues*, vol. 15, no. 6, pp. 514—522.

11. Budyakova, O.Y. and Konchenko, V.V. (2024), "Current trends in defining ESG principles in corporate sustainable development", *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: "Ekonomika i menedzhment"*, vol. 60, pp. 4—11.

Отримано редакцією журналу / Received: 13.03.26

Профцензовано / Revised: 23.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 09.04.26

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663